

Analiza unor probe necunoscute

Analiza unor probe necunoscute de 2 cationi și 2 anioni

(un cation din grupa I analitică, un cation din grupa a II-a analitică, un anion din grupa I analitică și un anion din grupa a IV-a analitică)

Aveți 4 probe necunoscute (4 eprubete cu soluții necunoscute, incolore), care conțin fiecare câte un ion: un cation din grupa I, un cation din grupa a II-a, un anion din grupa I și un anion din grupa a IV-a analitică.

Propuneți un algoritm de lucru (un set de reacții de efectuat experimental) pentru a determina ce ion se găsește în fiecare eprubetă. Propuneți și scrieți reacțiile de identificare necesare pentru a confirma identitatea fiecărui ion din fiecare eprubetă.

Exercițiu rezolvat

Eprubeta	1	2	3	4
Ion	S₂O₃²⁻ (anion din gr. aIV-a)	Cd²⁺ (cation din gr.a II-a)	I⁻ (anion din gr. I)	Ag⁺ (cation din gr.I)

Mod de rezolvare

1) Cum determinăm ce tip de ion se găsește în fiecare eprubetă (cation/ din ce grupă analitică sau anion/ din ce grupă analitică)?

Pentru aceasta se vor efectua reacțiile cu reactivii de grupă pentru cationi (în ordinea crescătoare a numărului grupei): reacția cu reactivul grupei I de cationi (HCl diluat, la rece, în exces), apoi reacția cu reactivul grupei a II-a de cationi (H₂S, la pH 0-0,5 asigurat de HCl, la cald), apoi se va testa prezența anionilor în eprubetele rămase nealocate (testarea anionilor se face prin reacțiile cu reactivii AgNO₃ și BaCl₂, deoarece clasificarea anionilor în grupe analitice are la bază comportarea lor în reacțiile cu ionii Ag⁺ și Ba²⁺).

Se notează într-un tabel observațiile experimentale pentru fiecare eprubetă. Pe măsură ce se identifică prezența unui ion dintr-o anumită grupă într-o anumită eprubetă (de exemplu,

se determină în urma reacției cu reactivul grupei I că în eprubeta 4 există cation din grupa I analitică), nu se mai fac încercări cu reactivii celorlalte grupe de cationi pentru acea eprubetă (pentru că vor da reacții pozitive care nu ne aduc informații suplimentare dar pot crea confuzie).

Ionul	S₂O₃²⁻	Cd²⁺	I⁻	Ag⁺
Eprubeta	1	2	3	4
Reactivul folosit	Observații experimentale			
HCl diluat, la rece, în exces	Suspensie coloidală galbenă	–	–	Precipitat alb (insolubil în acizi minerali)
H ₂ S, la pH 0-0,5 asigurat de HCl, la cald	Suspensie coloidală galbenă	Precipitat galben	–	
AgNO ₃	Precipitat alb care în timp se brunifică		Precipitat slab galben, insolubil în HNO ₃	
BaCl ₂	Precipitat alb (solubil în acizi minerali diluați)		–	
Concluzii inițiale	Anion grupa a IV-a	Cation grupa a II-a	Anion grupa I	Cation grupa I

Așadar, conform tabelului de mai sus, în urma reacțiilor cu reactivii de grupă pentru cationi se observă următoarele:

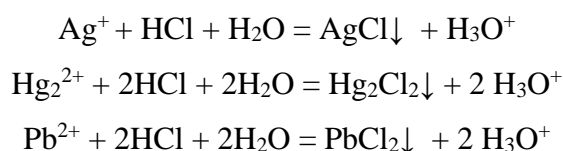
- cu HCl diluat se obține un precipitat alb în eprubeta 4- deci în eprubeta 4 este prezent un cation din grupa I analitică;
- cu H₂S se obține un precipitat galben în eprubeta 2- deci în eprubeta 2 este prezent un cation din grupa a II-a analitică

În eprubetele 1 și 3 se verifică prezența anionilor cu reactivii AgNO₃ și BaCl₂ și se observă că în eprubeta 1, după tratarea cu AgNO₃ se obține un precipitat colorat și după tratarea cu BaCl₂ se obține un precipitat alb, deci este prezent un anion din grupa a IV-a analitică. În

eprubeta 3 există un anion care precipită cu AgNO_3 și nu precipită cu BaCl_2 , deci este un anion din grupa I analitică.

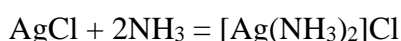
2) *Ce reacții caracteristice putem efectua pentru identificarea și confirmarea fiecărui ion?*

În **EPRUBETA 4**, am stabilit că există un cation din grupa I analitică; ionul poate fi așadar Ag^+ , Hg_2^{2+} sau Pb^{2+} , deci precipitatul alb obținut prin reacția cu HCl poate fi AgCl , Hg_2Cl_2 sau PbCl_2 , conform reacțiilor:

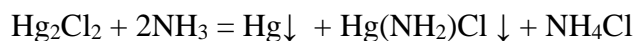

Pentru a distinge între acești trei ioni, *se tratează precipitatul alb de clorură greu solubilă cu NH_3* , deoarece fiecare dintre cei trei cationi reacționează diferit, conform reacțiilor de mai jos:

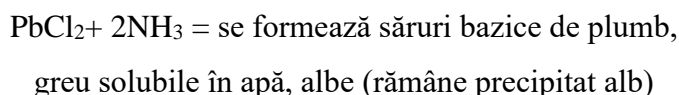
- Ag^+ : *precipitatul alb se dizolvă la adăugare de NH_3 și se obține o soluție limpede și incoloră, care conține clorură de diamminoargint (I)*

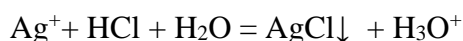
- Hg_2^{2+} : *precipitatul alb se înnegrește*

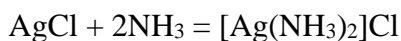
- Pb^{2+} : *precipitatul alb rămâne nemodificat*

În eprubeta 4 la adăugare de exces de NH_3 , precipitatul alb se dizolvă complet, deci în soluție este prezent ionul Ag^+ :

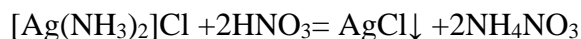

precipitat alb-cazeos

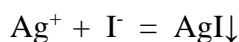

soluție incoloră

La acidulare cu HNO_3 diluat, din complex reprecipită combinația mai greu solubilă, AgCl :

O altă reacție de confirmare pentru Ag^+ este reacția cu ionul iodură (I^-):

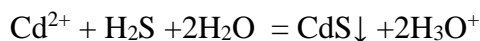

precipitat slab galben,
insolubil în acizi minerali
și insolubil în NH_3

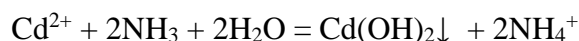
Concluzie: În EPRUBETA 4 –este prezent cationul Ag^+

Pentru **EPRUBETA 2** am stabilit prin reacții cu reactivii de grupă că este prezent un cation din grupa a II-a analitică. Deoarece se formează un precipitat galben cu H_2S , se poate trage concluzia că ionul poate fi Cd^{2+} sau $\text{As}^{\text{III}}/\text{As}^{\text{V}}$. Pentru a stabili care dintre cei doi ioni este prezent, *se tratează soluția de probă din eprubeta 2 cu NH_3 , pentru că ionul Cd^{2+} precipită în mediu bazic (precipitat alb solubil în exces de reactiv), însă ionii $\text{As}^{\text{III}} / \text{As}^{\text{V}}$ nu precipită în mediu bazic (formează oxosăruri solubile).*

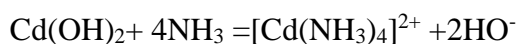
În eprubeta 2, la adăugare de NH_3 se formează un precipitat alb ($\text{Cd}(\text{OH})_2$), care se dizolvă complet în exces de reactiv (NH_3); din soluția incoloră rezultată, la adăugare de H_2S reprecipită un precipitat galben (CdS), deci în soluție este prezent ionul Cd^{2+} . Reacțiile care au loc sunt următoarele:

precipitat galben

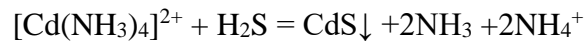

precipitat alb

soluție incoloră

Ammina complexă reprecipită CdS la tratare cu hidrogen sulfurat:

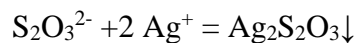
precipitat galben

Concluzie: În EPRUBETA 2 – este prezent cationul Cd^{2+}

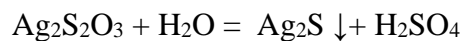
Pentru **EPRUBETA 1** am constatat prin reacții cu AgNO_3 și BaCl_2 că se obține un precipitat colorat în reacția cu AgNO_3 și un precipitat alb în reacția cu BaCl_2 , deci este prezent un anion din grupa a IV-a analitică.

Reacția cu AgNO_3 din care rezultă un precipitat alb care se îngălbenește, se brunifică și se înnegrește este caracteristică ionului tiosulfat $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$. Ceilalți anioni din grupa aIV-a formează cu AgNO_3 precipitate galbene (HPO_4^{2-} și HAsO_3^{2-}) sau brun-ciocolatii (HAsO_4^{2-}).

Reacția care are loc este reacția ionului $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$ cu Ag^+ , din care rezultă un precipitat alb puțin stabil care se îngălbenește, se brunifică și se înnegrește datorită formării precipitatului negru de Ag_2S :

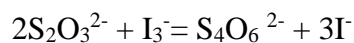

precipitat alb

precipitat negru

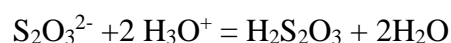
O reacție caracteristică pentru ionul tiosulfat este reacția de oxidare a tiosulfatului cu iodul cu formare de ion tetratationat (tiosulfatul decolorează soluția de iod):

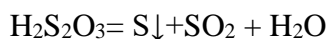
Observații:

La reacția cu reactivii de grupă pentru grupele I și a II-a de cationi (HCl , H_2S în mediu acid) se observă în eprubeta 1 formarea unui precipitat coloidal galben (o turbureală galbenă) care se datorează următoarelor reacții:

- în mediu acid are loc deplasarea acidului tiosulfuric (acid conjugat al ionului tiosulfat):

- acidul tiosulfuric deplasat este instabil și se descompune, cu formare de sulf coloidal:

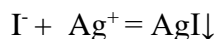
Concluzie: În EPRUBETA 1 – este prezent anionul $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$

EPRUBETA 3; Am constatat prin reacțiile cu AgNO_3 și BaCl_2 că se obține un precipitat slab galben în reacția cu AgNO_3 și că nu precipită la tratare cu BaCl_2 , deci este prezent un anion din grupa I analitică.

Din reacția cu AgNO_3 rezultă un precipitat slab galben, insolubil în HNO_3 diluat și insolubil în NH_3 diluat și concentrat, ceea ce reprezintă indicii că anionul de grupa I este anionul iodură. AgI nu se dizolvă în NH_3 (nici diluat, nici concentrat), pe când AgCl se dizolvă în NH_3 diluat, iar AgBr se dizolvă în NH_3 concentrat.

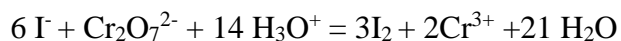
Pentru confirmare, se efectuează reacția de oxidare cu dicromat de potasiu în mediu acid, când se formează cu ușurință iod molecular de culoare brună, care se extrage în cloroform. Se observă colorarea stratului cloroformic în violet. (Anionul Cl^- nu reacționează în soluție cu anionul dicromat, iar anionul Br^- este oxidat mai greu, la încălzire.)

Reacțiile care au loc sunt următoarele:

precipitat slab galben,
insolubil în acizi minerali
și insolubil în NH_3

respectiv,

Concluzie: În EPRUBETA 3 – este prezent anionul I^-

Așadar am confirmat prin reacții de identificare și observații practice identitatea ionilor din cele 4 eprubete.

EPRUBETA	ION	OBSERVAȚII	REAȚII
1	$S_2O_3^{2-}$	- în reacția cu $AgNO_3$ se formează un precipitat alb care se îngălbenește, se brunifică și se înnegrește	$S_2O_3^{2-} + 2 Ag^+ = Ag_2S_2O_3 \downarrow$ $Ag_2S_2O_3 + H_2O = Ag_2S \downarrow + H_2SO_4$
		-în reacția cu iodul (soluție apoasă de iod în iodură de potasiu – I_3^-) se decolorează soluția brună de iod	$2S_2O_3^{2-} + I_3^- = S_4O_6^{2-} + 3I^-$
2	Cd^{2+}	-în reacția cu H_2S , la pH 0-0,5 (HCl dil) și la încălzire se formează un precipitat galben	$Cd^{2+} + H_2S + 2H_2O = CdS \downarrow + 2H_3O^+$
		-în reacția cu amoniacul diluat se formează un precipitat de culoare albă, care se dizolvă în exces de NH_3 dil.; la tratarea cu H_2S , la cald, se formează un precipitat galben	$Cd^{2+} + 2NH_3 + 2H_2O = Cd(OH)_2 \downarrow + 2NH_4^+$ $Cd(OH)_2 + 4NH_3 = [Cd(NH_3)_4]^{2+} + 2HO^-$ $[Cd(NH_3)_4]^{2+} + H_2S = CdS \downarrow + 2NH_3 + 2NH_4^+$
3	I^-	-în reacția cu $AgNO_3$ se formează un precipitat slab galben, insolubil în HNO_3 diluat și insolubil în NH_3 diluat și concentrat	$I^- + Ag^+ = AgI \downarrow$
		- în reacția cu $K_2Cr_2O_7$ în mediu de H_2SO_4 se formează un precipitat de culoare brună, care se extrage în cloroform. Stratul cloroformic se colorează în violet.	$6 I^- + Cr_2O_7^{2-} + 14 H_3O^+ = 3I_2 + 2Cr^{3+} + 21 H_2O$
4	Ag^+	-în reacția cu HCl dil, la rece, în exces se formează un precipitat alb, cazeos, insolubil în exces de HCl dil; precipitatul se dizolvă în NH_3 dil, iar la acidulare cu HNO_3 dil reprecipită	$Ag^+ + HCl + H_2O = AgCl \downarrow + H_3O^+$ $AgCl + 2NH_3 = [Ag(NH_3)_2]Cl$ $[Ag(NH_3)_2]Cl + 2HNO_3 = AgCl \downarrow + 2NH_4NO_3$
		-în reacția cu KI se formează un precipitat slab galben, care nu se dizolvă în acizi minerali și nu se dizolvă în NH_3 conc.	$Ag^+ + I^- = AgI \downarrow$